

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28 d. įsakymu Nr. VI-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

DIRBANČIO PRIE MEDIENOS JUOSTINIŲ PJOVIMO STAKLIŲ

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 22**I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Medienos juostinėmis pjovimo staklėmis dirbti gali asmenys, ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus, susipažinę su įrenginių eksploatavimo taisyklėmis, apmokyti, praėję privalomą (periodinį) sveikatos patikrinimą, išklause (pasirašytinai) įvadinį saugos ir sveikatos, saugos ir sveikatos darbo vietoje, gaisrinės saugos, elektroaugos neelektrotechninio personalo instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Papildomai darbuotojai darbo vietoje instruktuojami atsiradus naujiems arba pasikeitus darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, perkėlus darbuotoją į kitą darbą arba pakeitus darbo vietą, technologinį procesą, darbo organizavimą, pakeitus arba modernizavus darbo priemones, pardedant naudoti naujas pavojingas ar kenksmingas medžiagas.
- 1.4. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.
- 1.5. Draudžiama atsinešti į įstaigos teritoriją, darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines, chemines, sprogstamąsias medžiagas.
- 1.6. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigas darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.
- 1.7. Darbo ir poilsio režimas:
 - 1.7.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, papildomų ir specialių pertraukų skaičius, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse;
 - 1.7.2. pietų pertrauka ne trumpesnė kaip 30 min.
- 1.8. Rūkyti tik tam skirtose ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas nuorūkoms dėti bei gesinimo priemonės.

- 1.9. Žinoti pirmines gaisro gesinimo priemonės, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.
- 1.10. Asmens higienos reikalavimai:
 - 1.10.1. po darbo, prieš pertrauką švariai nusiplauti su muilu rankas;
 - 1.10.2. nevalgyti darbo vietoje;
 - 1.10.3. draudžiama eiti į visuomeninio maitinimo įstaigas apsirengus nešvariais darbo rūbais.
- 1.11. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus, trukdančius saugiam darbui, priešgaisrinių ir darbo higienos reikalavimų vykdymui, pranešti tiesioginiam vadovui.
- 1.12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti skubiąją medicinos pagalbą **bendruoju pagalbos telefonu - 112.**
- 1.13. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- 2.1. Profesinės rizikos veiksniai:
 - 2.1.1. elektros srovė. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla ir kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
 - 2.1.2. judantys staklių mechanizmų mazgai- galimos traumos;
 - 2.1.3. slidžios, duobėtos grindų dangos – galimos traumos;
 - 2.1.4. blogai įtvirtintos pjaunamos detalės - galimi sužeidimai;
 - 2.1.5. nepakankamas darbo vietos apšvietimas – regos sutrikimai;
 - 2.1.6. medienos drožlės- galimi sužeidimai;
 - 2.1.7. triukšmas, vibracija – veikia periferinę nervų sistemą;
 - 2.1.8. staklininko darbo pobūdis stovint.
 - 2.1.9. COVID-19 virusas;
- 2.2. Saugos priemonės:
 - 2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų reikia sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti; Elektros srovės varomos įrenginio dalys turi būti izoliuotos, atitvertos arba įrengtos žmonėms sunkiai prieinamose vietose;
 - 2.2.2. staklių korpuso pamatai turi būti tvirti ir lygūs, staklių pastatymas tiksliai sureguliuotas horizontalės, vertikalės centro atžvilgiu, staklės patikimai pritvirtintos prie pamatų;
 - 2.2.3. judantys staklių elementai turi būti atitveriami aptvarais ar gaubtais. Atitverinama arba uždengiama pjovimo įrankių nepjaunanti dalis;

- 2.2.4. transmisijos, esančios už staklių korpuso ir galinčios traumuoti žmones, turi būti atitvertos. Saugos aptvarai turi būti paprasti, lengvai atidaromi, nuimami, pernešami ir vėl lengvai pastatomi;
 - 2.2.5. padidinto pavojaus elementų aptvarai turi būti su blokatoriais, automatiškai išjungiančiais stakles;
 - 2.2.6. staklėms, kurių darbo metu susidaro abrazyvinės ir kitokios dulkės, smulkios medienos dalelės, kenksmingi sveikatai aušinimo skysčių aerozoliai ar dujos turi būti įrengti vietiniai nusiurbikliai, iš kurių būtų galima lengvai pašalinti susikaupusias dulkes ir aerozolių kondensatą;
 - 2.2.7. metalo drožles nuo staklių reikia šalinti specialiu kabliuku arba šepėčiu;
 - 2.2.8. apsisaugojimui nuo galimų traumų, laikytis mechanizmų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, naudoti tvarkingas darbo priemones;
 - 2.2.9. darbuotojui draudžiama į darbo vietą leisti su atliekamu darbu nesusijusių asmenų ar leisti dirbti staklėmis neturintiems tokios teisės darbuotojams;
 - 2.2.10. darbuotojas neturi pats kaip nors remontuoti staklių mechanizmus, elektros įrenginius, valdymo įtaisus, derinti stakles;
 - 2.2.11. darbuotojai paprastai dirba stovėdami ir įsitempę, greit apima nuovargis, silpnėja judesių koordinacija, padidėja rizikos laipsnis gauti traumą;
 - 2.2.12. darbo metu būtina naudoti triukšmą mažinančias priemones arba trumpinti triukšmo trukmę. Įrengimų triukšmas gali sukelti galvos skausmus ir veikia periferinę nervų sistemą;
 - 2.2.13. darbo vieta turi būti gerai apšviesta. Staklių darbo paviršiaus apšvietimas turi atitikti nurodytąjį staklių eksploatavimo dokumentacijoje;
 - 2.2.14. apsisaugojimui nuo griuvimo, sausai išvalyti slidžias grindų dangas; Grindų danga turi būti nedegi, neskili, lygi ir neslidi;
 - 2.2.15. visi įrenginio mygtukai, rankenos, smagratukai ir kitų įrengimų valdymo dalys turi turėti užrašus apie jų paskirtį;
 - 2.2.16. patalpose turi būti pažymėtos aikštelės, atramos ir lentynos medžiagoms ir gaminiams;
 - 2.2.17. patalpose turi būti įrengti poilsio, asmeninės higienos kambariai, jie aprūpinti pirmosios pagalbos priemonėmis.
- 2.2. Būtinės apsaugos priemonės.
- 2.2.1. darbo kostiumas;
 - 2.2.2. galvos apdangalai (kepurės);
 - 2.2.3. darbo avalynė;
 - 2.2.4. apsauginiai akiniai.

- 2.3. Darbo drabužiai turi būti tvarkingi, gerai užsagstomi, bet nevaržantys judesių. Neturi būti palaidų, nukabusių aprangos dalių, plaukai turi būti paslėpti po galvos apdangalu.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Prieš pradėdamas dirbti darbuotojas privalo:

- 3.1.1. apsivilkti tvarkingais darbo drabužiais;
 - 3.1.2. patikrinti staklių įžeminimą, visas valdymo sritis, savaime neišsijungia ar neišsijungia pagrindinės ir pagalbinės pavaros;
 - 3.1.3. patikrinti apsaugines aptvaras bei vietinės oro išsiurbimo sistemos darbą;
 - 3.1.4. nuimti nuo staklių visus pašalinius daiktus;
 - 3.1.5. išdėlioti ant darbo stalo įrankius bei ruošinius patogiai naudotis tvarka;
 - 3.1.6. patikrinti, ar tvarkingi įrankiai bei pagalbiniai mechanizmai;
 - 3.1.7. patikrinti, ar galima laisvai prieiti prie darbo vietos;
 - 3.1.8. patikrinti blokatorių darbą;
 - 3.1.9. patikrinti staklių visų aptvarų būklę;
 - 3.1.10. patikrinti staklių mazgų tepimo būklę.
- 3.2. Trumpam įjungti stakles, patikrinti jų darbą tuščiąją eiga.
- 3.3. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį vadovą.
- Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Staklėms dirbant, draudžiama atidarinėti, nuiminėti apsaugines staklių dalis.
- 4.2. Draudžiama bet ką imti ir perdavinėti per veikiančias stakles.
- 4.3. Dirbti tik pavestą darbą.
- 4.4. Darbo metu palaikyti švarą ir tvarką darbo vietoje, praėjimuose, neapkrauti jų detalėmis, ruošiniais, šiukšlėmis ir kt.
- 4.5. Sekti, kad darbo vietoje nebūtų pašalinių asmenų.
- 4.6. Draudžiama dirbti su pirštinėmis, aptvarstytais pirštais. Jei pirštas subintuotas, turi būti uždėtas antpirštis. Užsidėti apsauginius akinius, ausines ar kitas klausos apsaugos priemones.
- 4.7. Staklių ir jų mazgų remonto metu turi būti iškabinta lentelė su užrašu "NEJUNGTI-REMONTAS".
- 4.8. Darbo metu nesiremti į įrengimą, nedėti ant jo įrankių, detalių ir kt., neleisti to daryti kitiems darbuotojams.

- 4.9. Metalo drožles ir dulkes negalima šalinti nupučiant. Jas reikia nuvalyti šepečiu.
- 4.10. Patvariai sukrauti ruošinius ir pagamintas detales į lentynas.
- 4.11. Dirbant patikimai įtvirti ruošinį įtaise.
- 4.12. Draudžiama tvirtinti ruošinį, sukantis juostai.
- 4.13. Prieš pjaunant ruošinį, įsitikinti, ar pjūklas patikimai įtvirtas.
- 4.14. Pjūklą priartinti prie ruošinio atsargiai, švelniai be smūgio.
- 4.15. Draudžiama stovėti pjūklo sukimosi plokštumoje, jam sukantis.
- 4.16. Draudžiama prilaikyti ranka pjaunamo ruošinio galą.
- 4.17. Darbo metu draudžiama šalinti drožles iš pjūklo segmentų.
- 4.18. Pastebėjus, kad pjūklas atšipo ar išlūžo dantis, tuojau reikia išjungti stakles.
- 4.19. Apdorojant detalę, naudoti tik administracijos nurodytais arba operacinėje kortelėje pažymėtais pjovimo režimais. Nedidinti apdorojimo režimų savo nuožiūra.
- 4.20. Sugedus įrengimui ar pajutus elektros srovės poveikį metalinėse staklių dalyse, tuojau nutraukti darbą, išjungti stakles, pranešti vadovo įgaliotam asmeniui.
- 4.21. Sutrikus staklių darbui, iškviesti specialistą (elektriką) staklių elektros įrenginių remonto ir derinimo darbams.
- 4.22. Stakles išjungti šiais atvejais:
 - 4.22.1. įstatant ir išimant pjovimo instrumentus;
 - 4.22.2. keičiant įrankį ar tikrinant apdorojamo dirbinio matmenis;
 - 4.22.3. remontuojant, valant, tepant stakles, šalinant metalo pjuvenas;
 - 4.22.4. kiekvieną kartą atsitraukiant nuo staklių baigus darbą.
- 4.23. Staklių valymą atlikti tik išjungus elektros variklį ir pilnai sustojus besisukančioms dalims.
- 4.24. Staklių reguliavimą turi atlikti tik šaltkalvis-remontininkas.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 5.1. Pajutus elektros srovę staklių korpuse, nedelsiant jas išjungti.
- 5.2. Įvykus nelaimingam atsitikimui nukentėjęs staklininkas ar kitas darbuotojas, jeigu pajėgia turi nedelsdamas apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.
- 5.3. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą ir pranešti apie nelaimingą atsitikimą darbų vadovui.
- 5.4. Darbo vieta ir įrengimų būklė, iki nelaimingame atsitikimo bus pradėtas tirti, turi išlikti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jeigu tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ir sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakitimai, įforminami tam tikru aktu.
- 5.5. Įvykus staklių avarijai, reikia nedelsiant išjungti cecho elektros tinklus.

- 5.6. Kilus gaisrui reikia sustabdyti visas stakles, išjungus jas iš elektros tinklų, išjungti ventiliacijos sistemą, uždaryti ištraukiamosios ventiliacijos sklendes ventiliacijos kolektoriuose.
- 5.7. Jeigu neįmanoma gaisro užgesinti savo priemonėmis, reikia nedelsiant iškviesti gaisrininkus ir pradėti žmonių evakavimą pagal ceche iškabintą evakavimo planą, organizuoti labiausiai vertingų įrenginių išnešimą.
- 5.8. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius **bendruoju pagalbos telefonu – 112**, turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą. Kilus pavojui sveikatai ar gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.9. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, esant reikalui, iškviesti gydytoją; apie įvykį pranešti tiesioginiam vadovui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui; išsaugoti nelaimingo atsitikimo vietą nepalietą, jei tai nekelia pavojaus dirbančiųjų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Baigęs darbą darbuotojas privalo išjungti įrengimą.
- 6.2. Sutvarkyti darbo vietą. Nuvalyti drožles nuo staklių, išvalyti stakles.
- 6.3. Besitrinančias dalis ištepti tepalu.
- 6.4. Tvarkingai sudėti pagamintus ruošinius.
- 6.5. Nusivilkti spec. rūbus ir pakabinti į jiems skirtą vietą.
- 6.6. Šiltu vandeniu su muilu, kruopščiai nusiplauti rankas ir nusiprausti. Negalima plauti rankų skiedikliais. Nuplautos rankas ištepti maitinančiu kremu.
- 6.7. Informuoti tiesioginį vadovą metu gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus.